

KDV İadesinin Yasal Dayanağı ve İade Hakkı Doğuran İşlemler

Turgay ÖZGENÇ
Vergi Denetmen Yardımcısı

Katma Değer Vergisi sistemi-
mizde genel prensip, bir vergilendir-
me döneminde satın alınan mal ve
hizmetlere ödenen KDV' nin mal ve
hizmet satışları dolayısıyla tahsil
edilen KDV' den büyük olması ha-
linde, indirilemeyen kısmın bir son-
raki vergilendirme döneminde indi-
rilmek üzere sonraki döneme dev-
retmesidir. Bu prensip, 3065 sayılı
KDV Kanunu' nun Vergi İndirimi
başlığını taşıyan 29. maddesinde
yer almaktadır. Anılan maddenin 2
numaralı bendinde "bir vergilendir-
me döneminde indirilecek katma
değer vergisi toplamı, mükellefin
vergiye tabi işlemleri dolayısıyla he-
saplanan katma değer vergisi topla-
mından fazla olduğu takdirde, ara-
daki fark sonraki dönemlere devro-
lunur ve iade edilmez" şeklinde dü-
zenlenen hüküm indirim sistemini
belirtmektedir.

Aynı maddenin 4369 sayılı ka-
nunla değiştirilen cümlesinde, "şu
kadar ki, 28'inci madde uyarınca
Bakanlar Kurulu tarafından vergi
nispeti indirilen teslim ve hizmetler-
le ilgili olup yılı içerisinde indirileme-
yen ve tutarı Bakanlar Kurulunca
tespit edilecek sınırı aşan vergi iade
olunur" denilerek, yukarıda belirtti-
ğimiz genel prensibin dışına çıkıl-
mıştır. Bakanlar Kurulu tarafından
indirimli orana tabi tutulan işlemleri

yapan mükelleflerin, yılı içerisinde indirim yoluyla telafi edilemeyen ve Bakanlar Kurulunca belirlenen sınırı aşan Katma Değer Vergisi için nakden veya mahsuben iade hakları bulunmaktadır.

Ayrıca KDV Kanunu' nun 32' inci maddesinde, "bu kanunun 11, 13, 14, ve 15 inci maddeleri uyarınca vergiden istisna edilmiş bulunan işlemlerle ilgili fatura ve benzeri vesikalarda gösterilen KDV, mükellefin vergiye tabi işlemleri üzerinden hesaplanacak Katma Değer Vergisinden indirilir. Vergiye tabi işlemlerin mevcut olmaması veya hesaplanan verginin indirilecek vergiden az olması hallerinde indirilemeyen KDV, Bakanlıkça tespit edilen esaslara göre bu işlemleri yapanlara iade olunur" hükmü yer almaktadır. Bu maddede belirtilen ve tam istisna kapsamına giren işlemler nedeniyle yüklenilen ve indirim yoluyla telafi edilemeyen KDV iade edilecektir.

Bu işlemler;

- İhracat (madde 11)
- Deniz, hava, demiryolu taşıma araçlarının imali, inşası, teslimi, tadili, bakımı ve onarımı (madde 13/a)
- Limanlarda ve hava meydanlarında araçlar için verilen hizmetler (madde 13/b)
- Petrol arama faaliyetinde bulunanlara yapılan teslim ve hizmetler (madde 13/c)
- Teşvik belgesi kapsamındaki makine ve teçhizat teslimleri (madde 13/d)
- Uluslararası taşımacılık (madde 14)
- Diplomatik temsilcilik ve konsolosluklar ile uluslararası kuruluş ve mensuplarına yapılan teslim ve hizmetler (madde 17)

olarak kanunda yer almıştır.

3065 sayılı KDV Kanunu' nun 9' uncu maddesi ile düzenlenen sorumluluk müessesesi ve bu düzenleme kapsamında getirilen tevkifat uygulaması sonucunda da iade işlemi doğmaktadır.

Bu konuda yayımlanan genel tebliğlerle, hurda metal, hurda plastik malzeme, akaryakıt, atık kağıt, cam teslimleri ile fason olarak yaptırılan tekstil ve konfeksiyon işleri ve son olarak 89 seri no.lu genel tebliğle bazı kamu kurum-

larına yapılan birtakım hizmetler ile şirketlerin yararlandıkları bazı hizmetler tevkifat uygulaması kapsamına alınmıştır. Bu kapsamda yer alan işlemler dolayısıyla yüklenilen ve indirilemeyen KDV sonraki döneme devrolunmamakta mükellefe iade edilmektedir. (fason işçilikte sadece mahsuben iade söz konusu olmaktadır.)

Yukarıda yapılan açıklamalar doğrultusunda, mükellefler tarafından yüklenilen ve indirim konusu yapılamayan KDV' nin iade olarak talep edilmesinin yasal dayanakları;

- Tam istisna kapsamına giren işlemler için 32. Madde,
- İndirimli oranda vergilendirilen işlemler için 29/2. Madde,
- Tevkifat uygulaması için 9 ve 29/4. Maddelerinde yer alan yetki hükümlerine göre Maliye Bakanlığınca yayımlanan KDV Genel Tebliğleridir.

Bu iadelerin gerçekleştirilmesi için yapılan idari işlemin yasal dayanağı ise Devlet Harcama Belgeleri Yönetmeliği ve Maliye Bakanlığının yayımladığı KDV Genel Tebliği, Uygulama ve KDV İç Genelgeleri ve genel yazılardır.

3065 sayılı KDV Kanunu ve çeşitli tarihlerde yayımlanan KDV Genel Tebliğlerine göre iade hakkı doğuran işlemler;

- İhracat, (mal ihracı, hizmet ihracı, ihraç kayıtlı teslim, sınır ve kıyı ticareti, yolcu beraberinde eşya ihracı, bavul ticareti)
- Deniz, hava, demiryolu taşıma araçlarının imali, inşası, teslimi, tadili, bakımı ve onarımı,
- Limanlarda ve hava meydanlarında deniz ve hava taşıma araçları için verilen hizmetler,
- Petrol arama faaliyetinde bulunanlara yapılan teslim ve hizmetler,
- Yatırım teşvik belgesi kapsamındaki makine ve teçhizat teslimleri,
- Uluslararası taşımacılık,
- Diplomatik temsilcilik ve konsolosluklar ile uluslararası kuruluşlara ve bunların mensuplarına yapılan teslim ve hizmetler,
- Akaryakıt, teslimleri ile tekstil ve konfeksiyon sektöründeki tevkifat uygulamasından doğan iadeler,

- Genel ve katma bütçeli daireler, il özel idareleri, belediyeler, köyler, bunların teşkil ettikleri birlikler, üniversiteler, döner sermayeli kuruluşlar, kanunla kurulan kamu kurum ve kuruluşları, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, kanunla kurulan veya tüzel kişiliği haiz emekli ve yardım sandıkları, bankalar, sermayelerinin % 51 veya daha fazlası kamuya ait işletmeler, özelleştirme kapsamındaki kuruluşların,

a- inşaat taahhüt işleri,

b- temizlik hizmetleri,

c- özel güvenlik hizmetleri,

d- makine, teçhizat ve demirbaşlara ait bakım ve onarım hizmetleri,

e- personele verilen yemek servisi,

f- danışmanlık ve denetim hizmetleri

alımlarında tevkifat uygulamasından doğan iadeler,

- İndirimli oranda vergilendirilen işlemlerden doğan KDV iadeleri, olarak belirtilmektedir.